

Dr. Öğretim Üyesi Sinan BAYINDIR
Piri Reis Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

TÜRK CEZA HUKUKUNDA AKIL HASTALIĞI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR CETVELİ	XVII
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

KUSURLULUK, KUSUR YETENEĞİ VE KUSURLULUĞU AÇIKLAYAN TEORİLER

I. Ceza Hukukunda Kusurluluk.....	3
1. Kusur Yeteneği	7
1.1. Kusur Yeteneği Konusundaki Teoriler	9
1.1.1. Failin Normalliği Teorisi	9
1.1.2. Korkabilme Teorisi	10
1.1.3. Kişiliğe Uygunluk Teorisi	10
1.2. Kusur Yeteneği ve Cezai Sorumluluk İlişkisi.....	10
2. Kusurluluk ve Manevi Unsur İlişkisi.....	11
3. Kusurluluğu Açıklayan Teoriler	13
3.1. Psikolojik Teori.....	13
3.2. Normatif Teori	13

4. Kusurluluğun Unsurları.....	16
4.1. Algılama Yeteneği.....	16
4.2. İrade Yeteneği.....	18
5. Taksirli Suçlarda Kusurluluk	20
6. Ceza Sorumluluğunun Esası ile İlgili Teoriler	22
6.1. Klasik Okul.....	22
6.2. Pozitivist Okul	22
6.3. Karma Kuram.....	24
7. Kusurluluğu Etkileyen Diğer Haller	24
7.1. Yaş Küçüklüğü	25
7.2. Sağır ve Dilsizlik	27
7.3. Geçici Nedenler	28

İkinci Bölüm

AKIL HASTALIĞININ TARİHÇESİ, AKIL HASTALIĞI KONUSUNDAKİ SİSTEMLER VE BAŞLICA AKIL HASTALIKLARI

I. Akıl Hastalığının Tarihçesi ve Akıl Hastalığı Konusundaki Sistemler	35
1. Eski Dönem Ceza Hukuku.....	35
1.1. Roma Hukuku Dönemi.....	36
1.2. Cermen Hukuku Dönemi.....	36
1.3. Ortaçağ Dönemi	37
1.4. İslam Hukuku Dönemi.....	37
2. Akıl Hastalığı - Ruhsal Bozukluk	40
3. Akıl Hastalığı Konusundaki Sistemler.....	41
3.1. Biyolojik Sistem	41
3.2. Psikolojik Sistem.....	42
3.3. Karma Sistem	43
II. Akıl Hastalığı Kavramı ve Başlıca Akıl Hastalıkları	45

1. Kavram Sorunu.....	45
2. Henüz Suç İşlememiş Akıl Hastalarının Durumu	46
3. Akıl Hastalığı ve Suç İlişkisi.....	55
4. Akıl Hastalığının Benzer Kavramlarla İlişkisi.....	58
4.1. Haksız Tahrik	58
4.2. Tasarlama	61
4.3. İhtiras	63
4.4. Canavarca His	64
4.5. Sarhoşluk	66
4.6. Temaruz.....	66
4.7. Hastalık Hastalığı (Hipokondria)	68
5. İradeyi Etkileyen Diğer Fonksiyonlar	69
5.1. Şuur	69
5.2. İdrak.....	69
6. Akıl Hastalıklarının Sınıflandırılması	70
6.1. Uyurgezerlik	70
6.2. Hipnoz.....	71
6.3. Dürtü Bozuklukları	72
6.3.1. Kleptomani	72
6.3.2. Piromani	74
6.3.3. Patolojik Kumar Oynama	74
6.4. Kişilik Bozuklukları	76
6.4.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu	77
6.4.2. Şizoid Kişilik Bozukluğu	78
6.4.3. Şizotipal Kişilik Bozukluğu	78
6.4.4. Antisosyal Kişilik Bozukluğu (Psikopat)	79
6.4.5. Borderline (Sınırdaki) Kişilik Bozukluğu	82
6.4.6. Narsisistik Kişilik Bozukluğu	83
6.4.7. Obsesif - Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	83
6.5. Psikoz	84
6.6. Şizofreni.....	85

6.7. Zeka Gerilikleri (Mental Retardasyon).....	85
6.7.1. İdiyot.....	86
6.7.2. Embesil.....	87
6.7.3. Debil	87
6.8. Epilepsi (Sara)	88
6.9. Organik Beyin Bozukluğu.....	89
6.9.1. Deliryum.....	89
6.9.2. Demans	90
7. Mukayeseli Hukukta Akıl Hastalığı	92
7.1. Alman Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	92
7.2. Fransız Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı	94
7.3. Amerikan Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı	94
7.4. İsveç Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	95
7.5. Rus Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	96
7.6. Belçika Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	96
7.7. Finlandiya Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	97
7.8. Hollanda Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	98
7.9. Portekiz Ceza Hukuku'nda Akıl Hastalığı.....	98

Üçüncü Bölüm

TÜRK CEZA HUKUKUNDA AKIL HASTALIĞI

I. 5237 sayılı TCK Öncesi Dönemde Akıl Hastalığı	99
1. 765 Sayılı TCK Öncesi Dönem.....	99
2. 765 Sayılı TCK Döneminde Akıl Hastalığı	99
2.1. Şuurunun veya Harekâtının Serbestisini Tamamen Kaldıracak Nitelikte Akıl Hastalığı	100
2.2. Şuurunun veya Harekâtının Serbestisini Ehemmiyetli Derecede Azaltacak Olan Akıl Hastalığı.....	101
II. 5237 Sayılı TCK Bakımından Akıl Hastalığı.....	105

1. Failin Algılama ve İrade Yeteneğinin Olmaması (TCK. m.32/1) ...	107
1.1. Kişide Bir Akıl Hastalığının Bulunması Şartı	107
1.2. Suçun İşlendiği Anda Bu Hastalığın Mevcut Olması Şartı	109
1.3. Kişideki Bu Akıl Hastalığının İşlediği Fiilin Hukuki Anlam ve Sonuçlarını Algılama Yeteneğini Tamamen Ortadan Kaldırması veya Davranışlarını Yönlendirme Yeteneğini Önemli Derecede Azaltmış Olması Şartı	110
2. Failin İrade Yeteneğinin Azalması (TCK m. 32/2)	113
2.1. 765 Sayılı TCK'dan Farkı	115
3. Akıl Hastalığı ile Mücadeleye İlişkin Önlemler	116
3.1. Kısırlaştırma ve Hadımlaştırma	116
3.2. Evlenme Yasağı.....	120
3.3. Tedavi	121
4. Akıl Hastalığının Aşamalara Göre Değerlendirilmesi.....	124
4.1. Suç Türlerine Göre Akıl Hastalığı	125
4.1.1. Ani Suçlarda Suçun İşlenme Anı	125
4.1.2. Kesintisiz Suçlarda Suçun İşlenme Anı	126
4.1.3. Zincirleme Suçlarda Suçun İşlenme Anı	126
4.1.4. İtiyadi Suçlarda Suçun İşlenme Anı.....	127
4.1.5. İhmali Suçlarda Suçun İşlenme Anı	128
4.1.6. Sebebinde Serbest Hareketler (ALIC) Kuramı.....	128
5. Akıl Hastaları Hakkındaki Güvenlik Tedbirleri	130
5.1. Genel Olarak Güvenlik Tedbiri.....	130
5.2. Güvenlik Tedbiri Yargılaması.....	131
5.3. Güvenlik Tedbiri Yargılaması Açısından Tehlikeli Hal	133
5.4. Güvenlik Tedbirlerine Karar Verme Konusundaki Sistemler..	134
5.4.1. İdari Sistem	134
5.4.2. Adli Sistem.....	135
5.4.3. Karma Sistem.....	135
5.4.4. 5237 Sayılı TCK'nın Kabul Ettiği Sistem	135

5.4.5. 5237 Sayılı TCK'da Akıl Hastalarına İlişkin Güvenlik Tedbirlerinin Düzenlenişi	136
5.5. Alkol veya Uyuşturucu Madde Bağımlıları Hakkında Uygulanacak Güvenlik Tedbirleri	144
5.5.1. Tedbirin Süresi	147
6. Türk Ceza Hukukunda Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisiyle İşlenen Suçlarda Ceza Sorumluluğu.....	149
6.1. Alkol veya Uyuşturucu Madde Bağımlılığı	149
6.2. Alkol veya Uyuşturucu Madde Bağımlılığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi	151
7. Akıl Hastası Mağdurlara İlişkin 5237 sayılı TCK'daki Düzenlemeler	153
8. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki Akıl Hastası Mağdurlara ve Tanıklara İlişkin Düzenlemeler	155
9. Akıl Hastası Şüpheli ve Sanığa İlişkin Muhakeme Kuralları.....	158
9.1. Bilirkişi	158
9.1.1. Resmi Bilirkişilik Makamı Olarak Adli Tıp Kurumu	160
9.1.2. Bilirkişiye Müracaat Usulü.....	161
9.1.3. Akıl Hastalığının Belirlenmesi Açısından Bilirkişilik	162
9.1.4. Bilirkişi Raporunun Bağlayıcılığı	165
9.1.5. Gözlem Altına Alma	166
9.1.6. Bilirkişi Raporunun İçeriği	169
9.1.7. Bilirkişilik ve Sır Saklama Yükümlülüğü	170
9.2. Yargılama ve İnfaz Aşamasına Göre Değerlendirme	172
9.2.1. Soruşturma Aşamasında Kişinin Akıl Hastalığına Yakalanması	172
9.2.2. Kovuşturma Aşamasında Sanığın Akıl Hastası Olması... 174	
9.2.3. İnfaz Aşamasında Failin Akıl Hastalığına Yakalanması ..191	
9.2.4. Henüz İnfaz Başlamadan Kişinin Akıl Hastalığına Yakalanmış Olması	191
9.2.5. İnfaz Devam Ederken Kişinin Akıl Hastalığına Yakalanmış Olması	193

9.3. Akıl Hastalığına İlişkin Özel Durumlar	197
9.3.1. Cumhurbaşkanının Özel Af Yetkisi	197
9.3.2. Tutuklama Tedbiri Açısından Akıl Hastalarının Durumu	198
10. Kabahatler Bakımından Akıl Hastalarının Durumu	200
SONUÇ	203
KAYNAKÇA	207